

افغانستان: په پرله پسې توګه د شپږم کال لپاره ۱۰۰۰۰۰ ملکي تلفات

کابل/ ژنیو، د ۲۰۲۰ کال د فبرورۍ ۲۲ مه - د افغانستان په جګړه کې ښکېلو ډلو په ۲۰۱۹ کال کې له ۱۰۰۰۰۰ څخه ډیر ملکيان وژلي او تپیان کړي دي، د ملګرو ملتونو د یوه نوي رپورټ له مخې دا په روانه شخړه کې ملکيانو ته په لوړه کچه زیان په ډاګه کوي.

نوي رپورټ د ۳۴۰۳ ملکي وګړو وژل او ۶۹۸۹ تپي کیدل ثبت کړي دي، چې ډیری ملکي تلفات د دولت ضد عناصرو لخوا اوبنتي دي. دا په پرله پسې ډول شپږم کال دی چې د ملکي تلفاتو شمیر له ۱۰۰۰۰۰ څخه اوږي.

ملکي وګړو ته په لوړه کچه د پرله پسې اوبنتي زیان سر بیره، د ۲۰۱۹ کال ملکي تلفاتو ارقام خورا ناوړه پړاو ته رسېدلي. د یوې لسیزې راهیسې په سیستماتیکه توګه په ملکي وګړو د جګړې د اغیزو د مستند کولو وروسته، ملګرو ملتونو وموندله چې په ۲۰۱۹ کال کې د ملکي تلفاتو شمیر ۱۰۰۰۰۰ څخه اوبنتی.

افغانستان لپاره د ملګرو ملتونو د سرمنشي ځانګړي استازي او په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندويه پلاوي (یوناما) مشر تدامیچي یاماموتو وویل، "په افغانستان کې نږدې هیڅ یو ملکي وګړی د روان تاوتریخوالي له زیانونو خوندي ندی پاتې شوی." نوموړي زیاته کړه: "لکه څرنګه چې سوله اوږده مهال ته اړتیا لري او دسولې هڅې روانې دي، د ملکي وګړو ژوند باید وساتل شي او د ټولو خواو لپاره اړینه ده چې د جګړې د درولو لپاره فرصت له لاسه ورنکړي."

په نوي رپورټ کې شامل شوي ارقام، چې د یوناما او د ملګرو ملتونو د بشري حقونو دفتر لخوا په ګډه خپاره شوي - د تیر کال په پرتله پنځه سلنه کمښت ښیي، چې اصل کې د اسلامي دولت له لوري ملکي تلفات کم شوي دي. د نورو جنګي ډلو له امله د ملکي تلفاتو کچه لوړه شوې، په ځانګړي توګه د طالبانو له لوري ۲۱ سلنه او د نړیوالو نظامي ځواکونو له لوري ۱۸ سلنه زیاتوالي راغلي، چې په عمده ډول د چاودیدونکو توکو د چاودنو او هوایي بریدونو د زیاتوالي له امله دی.

سر بیره پردې چې د ۲۰۱۹ کال په جریان کې ملکي تلفات په خورا دقیقه توګه مستند شوي، رپورټ یو لړ سپارښتنې لري او په جګړه کې ښکېلو اړخونو ته ورپه یادوي چې په قصدي ډول د ملکي وګړو یا ملکي تاسیساتو په نښه کول د نړیوال بشر دوستانه قانون څخه جدي سرغړونه ده چې جنګي جرم بلل کېږي.

"د جګړې ټولې خواوې باید د توپیر، تناسب او احتیاط کلیدي اصول په پام کې ونیسي ترڅو د ملکي تلفاتو مخنیوی وشي،" مشیل بیچلیټ، د ملګرو ملتونو د بشري حقونو عالي کمیشنر وویل. "جګړه کې ښکېلې خواوې باید د بمونو، ګولیو، راکټونو او ناچاودو ماینونو له امله د ښځو، نارینه وو، هلکانو او نجونو د وژني د مخنیوي لپاره اړین ګامونه واخلي، که نه نو دا کار به د منلو وړ نه وي."

رپورټ د شخړې په ټولو خواو غږ کوي چې د حساب ورکولو د ډاډمن کیدو لپاره نړیوال بشري او بشر دوستانه قانون څخه د سرغړونې ټولو تورو په اړه ګړندی، اغیزمنې اوږنې څېړنې وکړي.

رپورټ دلته د لاسرسي وړ دی: <https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>

* * *

یوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسیدو لپاره ملاتړ کوي. د سیاسي ماموریت په توګه له خپل ماموریت سره سم، یوناما د شخړې مخنیوی او حل، د ونډې اخیستنې د زیاتیدو او ټولنیز یووالي او همدارنګه د سیمه ییزو همکاریو د پیاوړتیا ملاتړ کوي. دا ماموریت د اغیزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکیت او حساب ورکونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. یوناما د استقلالیت، بی پرې والي او یوالي د اصل په پام کې نیولو سره د دیپلماتیکو اقداماتو په ګډون د شخړو د زیاتیدو او پراخیدو مخنیوي په موخه، د ښه نیت چارې او نور کلیدي خدمتونه برابروي. دا ماموریت د افغانانو پرمختګ او بشري لومړیتوبونو لپاره نړیوالې مرستې همغږي کوي.